BO‘LAJAK O‘QITUVCHILARDA RISKOLOGIK KOMPETENTLILIKNI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLAR

Kandaxarov Mirjalol Abdimurot o‘g‘li
Samarqand davlat pedagogika instituti mustaqil tadqiqotchisi
e-mail: kandaxarovmirjalol10@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada bo‘lajak o‘qituvchilarda riskologik kompetentligini rivojlantirishning pedagogik va psixologik jihatlari chuqur tahlil qilingan. Maqolada zamonaviy ta’lim jarayonida o‘qituvchining qaror qabul qilishda, noaniqlik sharoitida harakat qilishda va kutilmagan holatlarga moslashishda risklarni boshqarish ko‘nikmalariga ega bo‘lishi zarurligi asoslab berilgan. Shuningdek, riskologik kompetentlik tushunchasi, uning tarkibiy qismlari, rivojlanish bosqichlari va unga ta’sir etuvchi omillar yoritilgan.

Kalit so‘zlar: bo‘lajak o‘qituvchi, riskologik kompetentlik, pedagogik-psixologik xususiyatlar, kasbiy tayyorgarlik, noaniqlik, qaror qabul qilish, riskni boshqarish, ta’lim texnologiyalari.

ПЕДАГОГИКО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ РИСКОЛОГИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ У БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ

Аннотация. В статье представлен глубокий анализ педагогических и психологических аспектов формирования рискологической компетентности будущих учителей. Обоснована необходимость наличия у учителя навыков управления риском при принятии решений, действиях в условиях неопределенности и адаптации к непредвиденным ситуациям в современном образовательном процессе. Также рассматриваются понятие рискологической компетентности, ее компоненты, этапы развития и факторы, на нее влияющие.

Ключевые слова: будущий учитель, рискологическая компетентность, педагогические и психологические характеристики, профессиональная подготовка, неопределенность, принятие решений, управление риском, образовательные технологии.

PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL FEATURES OF DEVELOPING RISK COMPETENCE IN FUTURE TEACHERS

Annotation. The article presents an in-depth analysis of the pedagogical and psychological aspects of developing riskological competence in future teachers. The necessity for teachers to possess risk management skills in decision-making, acting

under uncertainty, and adapting to unforeseen situations in the modern educational process is substantiated. The concept of riskological competence, its components, stages of development, and influencing factors are also examined.

Keywords: future teacher, riskological competence, pedagogical and psychological characteristics, professional training, uncertainty, decision-making, risk management, educational technologies.

Ta’lim - bu ijtimoiy institut bo‘lib, u orqali har bir shaxs shaxs, mutaxassis va fuqarolik fazilatlarini egallaydi. O‘qituvchining faoliyati tufayli millatning intellektual, ma’naviy salohiyatini yaratish, mahalliy fan, texnika va madaniyatni rivojlantirish, madaniy merosni kelajak avlod uchun saqlash va yuksaltirish, shuningdek, har bir shaxsining to‘liq umumiy o‘rta ta’lim olish konstitutsiyaviy huquqini ta’minlash bo‘yicha davlat siyosati amalga oshiradi. Bularning barchasi bo‘lajak o‘qituvchilarda riskologik kompetentlilikni rivojlantirishning pedagogik-psixologik mahoratini rivojlantirish zaruratini keltirib chiqaradi. Aynan riskologik tushunchasi bu kontekstda asosiy tushuncha sifatida ishlaydi, chunki kompetensiya yaxlit xususiyatga ega, ya’ni u kasbiy bilimlarni, intellektual ko‘nikmalarni va qobiliyatlarni va faoliyat usullarini birlashtiradi. “Kompetensiya” tushunchasi har qanday mansabdor shaxs yoki organning topshiriqlarini bildiradi; ma’lum bir sohada bilim, tajribaga ega bo‘lish. O‘qituvchining kasbiy malakasi deganda o‘qituvchining pedagogik jarayonning maqsadlarini mustaqil va samarali amalga oshirishga imkon beradigan shaxsiy imkoniyatlari tushuniladi. Buning uchun pedagogik nazariyani bilishi, undan amaliyotda foydalana olishi zarur. “Kompetensiya” shaxsning kasbiy mahorat darajasini belgilaydi va uning yutuqlari mutaxassislarni kasbiy tayyorlash maqsadi bo‘lgan zarur kompetensiyalarni egallash orqali yuzaga keladi.

Kompetensiya deganda biz yuqori sifatli, samarali faoliyat uchun zarur bo‘lgan o‘zaro bog‘liq shaxs xususiyatlarining (bilim, qobiliyat, ko‘nikma, harakat qilish usullari) majmuini tushunamiz. Kompetensiya tegishli vakolatlarga ega bo‘lish sifatida belgilanadi. Pedagogik kompetensiya ta’riflarini tahlil qilish shuni ta’kidlash imkon beradiki, pedagogik kompetensiya - bu etarli motivaцuya va aqliy jarayonlarning yuqori darajadagi professionalligi bilan o‘qituvchi shaxsining o‘zini-o‘zi anglashi, o‘zini-o‘zi saqlashi va takomillashtirishni ta’minlaydigan ilmiy bilimlar, intellektual va amaliy ko‘nikma va qobiliyatlar, shaxsiy fazilatlar va shakllar tizimidir.

Bugungi kunda talabaning kasbiy kompetensiyasini shakllantirish diagnostikasi dolzarb bo‘lib, tadqiqotchilarda ma’lum qiziqish uyg‘otmoqda. Uning samaradorligi, asosan, shaxsning kognitiv va hissiy-irodaviy sohalarining psixologik xususiyatlarining rivojlanish darajasi bilan bog‘liq. Ilmiy va adabiy manbalarni

o‘rganish asosida biz bo‘lajak mutaxassisning eng muhim fazilatlarini Mugattarova va boshqalar quyidagicha tadqiq etishgan:

1) o‘qituvchining axloqiy va psixologik fazilatlari (hayotdagi yuksak g‘oyalar, insonparvarlik, halollik va rostgo‘ylik, adolat va xolislik, erkinlik va jasorat, rivojlangan burch va mas’uliyat hissi, aql va tolerantlik, munosabatlardagi xushmuomalalik, hissiy vazminlik, cheksiz sabr-toqat, kommunikativlik, ishbilarmonlik va shaxsiy obro‘);

2) o‘qituvchining pedagogik fazilatlari (har xil vaziyatlarga tayyorlik, o‘quvchilarining bilim ko‘nikmalarini rivojlantirish, umumiy madaniy, estetik, jismoniy tarbiyani tashkil etish, tartibni aniq va mantiqiy shakllantirish, o‘z fikrlarini bildirish qobiliyati)

3) kasbiy fazilatlar (rahbarlik san’ati, o‘quvchilar bilan ishlash ko‘nikmalari, siyosiy madaniyat, ishga yaxlit tizimli yondashuv, g‘oyalarni ishlab chiqish, ularni amaliy harakatlarga aylantirish qobiliyati, ijodkorlik (kreativlik), zamonaviy iqtisodiy fikrlash, media savodxonligi, to‘g‘ri turmush tarzi, retorik madaniyat, chet tillarini bilishi)

4) ishbilarmonlik fazilatlari - boshqaruv ko‘nikmalari: tashkiliy tizimni diagnostika qilish, vaziyatni sharhlash va to‘g‘ri xulosalar chiqarish, nostandart qarorlarni o‘z vaqtida qabul qilish va amalga oshirish, o‘quvchilar jamoasini o‘qish samaradorligi uchun rag‘batlantirish, darsni sifatli tashkil etish, yuqori ta’lim samaradorligi uchun intizomni ta’minlash, baholash, o‘z-o‘zini tahlil qilish, o‘quvchilarning jamoaviy mehnat faoliyatini ta’minlash, bolalarning psixologik holatini o‘rnatish, o‘quvchilarda o‘z-o‘zini boshqarish qobiliyatini shakllantirish, hamkasblari bilan fikr almashishi, davra suhbatlari o‘tkaza olish, ishonchlilik, oqilona muzokaralar olib borish, akademiklik salohiyati, kritik fikrlash, talabchanlik va intizom, tashabbuskorlik;

5) zamonaviy o‘qituvchini nazariy tayyorlash jihatlari: makro va mikro plenumda ishlash, aksiologik boshqaruv va etakchilik nazariyasi, социология, psixologiya va huquq, media savodxonlik va axborot texnologiyalari bo‘yicha fundamental bilimlar.

Olimlar pedagogik faoliyatda riskologik muammolarni hal qilish uchun ikkita bir xil muhim sabablarni aniqlaydilar – ob’ektiv va sub’ektiv. Birinchisining mohiyati shundan iboratki, ta’lim sifati, rivojlanish darajasi va amaliy faoliyatga tayyorligida muvaffaqiyatining, xizmat ko‘rsatish sifatining, binobarin, oliy ta’lim muassasasining ta’lim faoliyatining pirovard maqsadini amalga oshirishning eng muhim omiliga aylanadi. Subyektiv motivning mohiyati talabaning o‘zini shaxs sifatida ro‘yobga chiqarishga intilishi (yuqori haq to‘lanadigan, qiziqarli, nufuzli ishga kirish,
o‘qitish usullari va sifatni baholash mezonlarini tanlash kabi eksklyuziv va individual yondashuvlarni izlashni talab qiladi.

Kasbiy kompetensiya bo‘lajak o‘qituvchilarda o‘zini-o‘zi anglashning muhim jihatlaridan usullari va sifatni baholash mezonlarini tanlash kabi ksklyuziv va individual yondashuvlarni izlashni talab qiladi.

Kasbiy kompetensiya bo‘lajak o‘qituvchilarda o‘zini-o‘zi anglashning muhim muvaffaqiyatli karyerasini davom ettirish)dir. Yuqoridagi muammolarni bartaraf etishda o‘quv rejalari, o‘quv dasturlarini ishlab chiqish, fakultativ va sinfdan tashqari ishlarni tashkil etish, biri bo‘lib, ijtimoiy, kognitiv va boshqa muhim funktsiyalarni amalga oshirish muvaffaqiyatiga bog‘liq bo‘lgan hal qiluvchi omil hisoblanadi. U nafaqat mutaxassislarning turli vazifalarni hal qilishdagi kasbiy mahorati mezonini, balki ularning faoliyatini ta’minlaydigan psixik jarayonlarning professionallik darajasini ham o‘z ichiga oladi.

Ta’lim davlatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini oldindan belgilab beruvchi omildir. Iqtisodiyot va mehnat bozori nafaqat olingan bilimlardan foydalana oladigan, balki harakatchan, o‘zgaruvchan bozor sharoitlariga moslasha oladigan raqobatbardosh mutaxassislarga juda muhtoj. Zamonaviy oliy ta’limning eng muhim yo‘nalishlaridan biri bu bo‘lajak mutaxassislarning kasbiy kompetensiyasini shakllantirishga e’tiborni o‘zgartirish bilan bog‘liq bo‘lgan riskologik kompetensiyaga asoslangan strategiyani aniqlashdir.

Davr talabiga mos mutaxasis kadrlarni ishlab chiqarishga tayyorlab berayotkan oliy ta’lim muassasalari o‘zlarining bitiruvchilari uchun ma’lum bir bilim va kasbiy mahoratga ega bo‘lish etarli emasligini juda yaxshi anglashmoqda. Shu sababdan ham tadqiqotimizning muammosi yuqoridagi muammoni echimi sifatida bo‘lajak o‘qituvchilarda riskologik kompetetsiyani rivojlantirish orqali jamiyatda muvaffaqiyatli shaxsiy va kasbiy o‘zini-o‘zi anglagan, ijtimoiy moslashuv va professional harakatchanlikni ta’minlaydigan fazilatlar va qobiliyatlari to‘liq kompetesiyaga aylangan tayyor mutaxassislarni ishlab chiqarishga etkazib berishni bugun kun ish beruvchisi talab qilmoqda. Demak o‘z-o‘zidan ko‘rinib turibdiki, oliy ta’lim muassasalari endilikda bitiruvchilarini mutaxassislikka tayyorlashda yangi talablar asosida zamonaviy mehnat bozoriga etkazib berish uchun bo‘lajak o‘qituvchilarda faqat fundamental bilim, kasbiy ko‘nikmagina emas balki ta’lim sharoitidagi barcha riskologik vaziyatlarda bo‘lajak mutaxasis kompetetsiyaviy yondashuv orqali mohirona echim topish ko‘nikmalarini ham o‘zlashtirish zarurati tug‘ilmoqda. Bunday kompetetsiyalarni o‘zlashtirishda nafaqat kognitiv balki operatsion-texnologik komponentlilik, motivatsion, axloqiy, ijtimoiy, xulq-atvor (ta’lim natijalari, bilim, ko‘nikma, qadriyat yo‘nalishlari tizimi) ni ham o‘z ichiga oladi. Bunday kompetesiyalarni talabalarda shakllantirishda nafaqat ta’lim mazmuni, balki oliy ta’lim muassasasining ta’lim muhiti, o‘quv jarayonini tashkil etish xususiyatlari, qo‘llaniladigan ta’lim texnologiyalari, shu jumladan talabalarning mustaqil ishlarini tashkil etish texnologiyalari hal qiluvchi rol o‘ynaydi, bu “bilim”

tushunchalari bilan taqqoslaganda “kompetentlik” tushunchasining umumlashtirilgan, yaxlitligini ta’kidlaydi. Bizning fikrimizcha, kompetentsiya muayyan kasbiy (muammoli) vaziyatlarda muayyan faoliyatni amalga oshirishga tayyorlikda ifodalangan vaziyatli kategoriyadir. Ya’ni, shaxsni kasbiy faoliyat sub’ekti sifatida tavsiflovchi, uning malakasi bilan bog‘liq muammolarni hal qilishga qodir bo‘lgan baholash toifasidir. Boshqacha aytilganda, bo‘lajak o‘qituvchilarning riskologik kompetetsiyadagi pedagogik malakasi uning boshqa shaxsni tarbiyalash va o‘qitish bilan bog‘liq kasbiy faoliyatni amalga oshirishga nazariy va amaliy tayyorgarligining yaxlit ko‘rsatkichidir.

Tadqiqotning asosiy maqsadi bo‘lajak o‘qituvchilarda riskologik kompetetsiya rivojlantirish uchun pedagogik texnologiyalardan foydalanishning asosiy qoidalarini o‘rganishdir. Buning uchun tadqiqot metodologiyasini tashkil etuvchi bir qator usullar qo‘llanildi. Tadqiqot quyidagi nazariy usullardan foydalangan holda amalga oshirildi: tizimli tahlil va sintez, induksiya va deduksiya, taqqoslash, tasniflash, umumlashtirish va tizimlashtirish, ideallashtirish va abstraksiya. Ta’limda davrlarning o‘zgarish munosabatlarida o‘qitish tizimining shakllanishi odamlarning tafakkurini o‘zgartirishni taqozo etadi. Ta’lim ijtimoiy institut sifatida jamiyat a’zolarini iqtisodiy tafakkurga ega bo‘lgan shaxslarni tayyorlash muammosini hal qiladi, o‘qitishga yangi yondashuvlarni, ilg‘or pedagogik tajribadan foydalanishni talab qiladi. O‘qitish va tarbiyalashning noan’anaviy shakllari, usullari va vositalaridan foydalanishni oldindan belgilashda o‘quv jarayoni ob’ektlari faoliyatining yangi shakllarini o‘z ichiga oladi. Faoliyatning eng samarali shakli interfaol ta’lim modeliga asoslanadi, u ta’lim jarayonida o‘rganish ob’ekti ham uning sub’ekti sifatida harakat qiladi.

Davosdagi Jahon iqtisodiy forumida 2020-yilda jadal rivojlanayotgan muvaffaqiyatli kompaniyalarda eng ko‘p talab qilinadigan professionallar bilan muvozanatli bo‘lishi kerak

Muammoni tizimli, yaxlit, ko‘p o‘lchovli diagnostika qilish va uni barcha xavf va istiqbollarni hisobga olgan holda hal qilish qobiliyatini o‘tkazish.

1. Kritik fikrlash. Ma’lumotni tahlil qilish, boshqa odamlarning fikrlari va pozitsiyalarini majburlashdan qochish, barcha dalillarni tortish va ommaviy fikrlashga qarshi turish qobiliyatini aks ettiradi.
2. Kreativlik. Yangi, nostandart g‘oyalar, echimlar, qarashlar ishlab chiqarish, mavjud muammolarni hal qilishda ijodiy yondoshish, innovatsiyalar yaratish qobiliyatini namoyon etadi.
3. Liderlik qobiliyati. Bu etakchilik qobiliyatiga ega bo‘lish va faoliyatini rejalashtirish, tashkil etish, muvofiqlashtirish, rag‘batlantirish, nazorat qilish va tartibga solish asosida odamlarni boshqarish qobiliyatini o‘z ichiga oladi.

4. Kommunikativlik qobiliyati. Odamlar bilan muloqot qilish, ularni tinglash, ularning fikri va позициyasini etkazish, nizolarni hal qilish, turli vaziyatlarda jamoaviy ish va yoqimli muloqotni ta’minlash qobiliyatini namoyish etadi.
5. Empotik bilimlar. Stressga chidamlilikni, o‘z his-tuyg‘ularini nazorat qilish qobiliyatini, boshqa odamlarning his-tuyg‘ularini tushunish va ularga ta’sir qilish qobiliyatini ifodalaydi.
6. O‘z fikrini asosli shakllantirish va qaror qabul qilish qobiliyati. Bo‘lajak o‘qituvchi mustaqil ravishda ishonchli qarorlar qabul qilish va o‘z fikrini asosli bilan himoya qilishi, beradigan salov yoki fikrlarga qarshi etarli darajadagi bilim, ko‘nikma va kompetentsiyalarga ega bo‘lishni nazarda tutadi.
7. Muzokaralar olib borish qobiliyati. Dars jarayonida o‘quvchilarning pozitsiyasini baholash, darsning samaraliga erishish strategiyasi va taktikasini qo‘llash, o‘quvchining kayfiyati va ehtiyojlarining o‘zgarishiga moslashuvchan munosabatda bo‘lish, ishontirish, mavzuni etkazib bera olish, o‘quvchilarni emotsional his eta olish va ularni boshqarish.
8. Kognitiv moslashuvchanligi. U ilmiy bilimlarni vaziyatlarga ko‘ra moslashtirish, ya’ni barcha stimullar va vaziyatlarga tezda javob berish, bir vaqtning o‘zida bir nechta muammolarni o‘ylash va tahlil qilish, ish formatini zudlik bilan o‘zgartirish qobiliyatini o‘z ichiga oladi.

Bo‘lajak o‘qituvchilarda riskologik kompetensiyalarni shakllantirish murakkab ko‘p qirrali ilmiy va uslubiy muammodir. O‘quv jarayonini tashkil etishda mavjud bo‘lgan har qanday nazariy-amaliy yondashuvlar ushbu murakkab tizimning muayyan tarkibiy qismiga nisbatan kerakli darajaga erishish vositasidir, riskologik kompetentsiyaga asoslangan yondashuv esa ushbu muammoni kompleks tarzda hal qilishga imkon beradi.

Kompetensiyaga asoslangan yondashuvni joriy etish klaster vositasini kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishda qo‘llash imkonini beradi. Klasterlar - umumiy maqsad asosida birgalikda harakatlar yig‘indisidir. Klasterlarning turlari umumiy maqsadni amalga oshirishda o‘zaro ta’sir mexanizmlari bilan farqlanadi. Oliy ta’lim sharoitlariga nisbatan birinchi turdagi klasterlar bitiruvchi bo‘lim bo‘lajak o‘qituvchilari (tegishli mutaxassislik talabalari)ni birlashtirishi mumkin.

Ikkinchi turdagi klasterlarni umumiy loyiha doirasidagi topshiriqning alohida qismlarini amalga oshirish uchun qo‘shma ta’lim dasturlari asosidagi oliy o‘quv yurtlarining birlashmasi deb hisoblash mumkin.

Uchinchi turdagi klasterlar o‘z mohiyatiga ko‘ra oliy ta’lim muassasasi va tashqi hamkorlarning, shu jumladan ushbu ta’lim muassasasi xizmatlarining mijozlari bo‘lgan bozor sub’yektlarining tashqi hamkorlar manfaatlarini o‘zida mujassamlashtirgan va ular ishtirokida amalga oshirilayotgan loyiha doirasida

muayyan turdagi ishlarni bajarish muammolarini hal qilish uchun birlashmasi hisoblanadi.

Har bir alohida mutaxassislik kontekstidagi kompetentsiya talablari kasbiy va malaka standartlari ko‘rinishida ta’lim natijalarini baholash uchun mos yozuvlar mezonlarini shakllantiradi. Bu natijalar esa o‘z navbatida, o‘quv fanlari bo‘yicha o‘quv dasturlarini, nazorat va baholash vositalarini ishlab chiqish, o‘qitish uslublari va texnologiyalarini tanlash va pirovardida ta’lim mahsulotini yaratish uchun zarur inson resurslarni aniqlash uchun asos bo‘lib xizmat qiladi.

Ehtiyojni aniqlash va shu ehtiyoj asosida raqobatbordosh kadrlarni tayyorlashda bir qancha e’tiborni kuchaytirish lozim bo‘lgan kompetentsiya turlari mavjud. Jumladan quyidagilar:

Interfaol usullar kompetentsiyasini rivojlantirishda, demokratiya, muloqotni o‘rganish, tanqidiy fikr yuritish va o‘z qarorlarini qabul qiladi. I.Yurko va boshqalarning fikricha, interfaol ta’lim texnologiyalari kognitiv (yoki an’anaviy), ijtimoiy-rol va xulq-atvor kabi didaktik yondashuvlarga asoslanadi.

Kognitiv (yoki an’anaviy) yondashuv nazariy fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan bo‘lib, fan materialini o‘rganish va o‘quv jarayoni ishtirokchilarining samarali o‘zaro ta’sirini yuqori darajadagi ko‘tarishda kasbiy tayyorgarlikda o‘z-o‘zini motivatsiyasi yuqori bo‘lish bo‘lajak o‘qituvchilar uchun samarali bo‘ladi.

Ijtimoiy-rol yondashuvi sub’ektning ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar tarkibidagi roli pozitsiyalarini o‘zlashtirishga qaratilgan bo‘lib, kasbiy o‘zini-o‘zi belgilash va shaxsning ishbilarmonlik fazilatlarini shakllantirish uchun sharoit yaratadi. Uning samaradorligi talabaning hech bo‘lmaganda o‘ziga xos rol funktsiyalarining mohiyati va mazmuni haqida umumiy tasavvurga ega bo‘lishiga va o‘qituvchining o‘quv fanining materialini mukammal o‘zlashtirishiga va sinfdagi an’anaviy rollar va xatti-harakatlar usullarini o‘z vaqtida o‘zgartirish uchun turli xil faol o‘qitish usullari asoslanadi.

Xuosa. Shiddat bilan ilgarilab borayotgan davrda, pedagogik faoliyatda riskologik kompetentsiyani rivojlantirish o‘quv ish faoliyatini rejalashtirish, o‘quvchilarni rivojlantirish, baholash, harakat qilish, yuklangan vazifalarni sifatli va o‘z vaqtida bajarish mexanizmlari kasbiy malaka darajasining oshirib berishi bilan bog‘liq jarayonni ifodalamoqda. Bo‘lajak o‘qituvchilarga qo‘yiladigan talablar shunday shakllantirilishi kerakki, ularda faoliyatda doir turli riskologik vaziyatlarga echim topa olish компетенциуаларига ega bo‘lishlari lozim. Talablarda oliy ta’limni bitirish ishlash jarayonida professiogramma, psixogramma, jamoa bilan ishlash va boshqa ish faoliyatlarida aks ettirilishi kerak.

Bo‘lajak o‘qituvchilarda riskologik kompetentsiyasini shakllantirish jarayonining o‘rganilayotgan pedagogik texnologiyalari maqsadlar tizimiga ega

bo‘lib, ularning asosiysi bo‘lajak o‘qituvchilarning kasbiy faoliyatida riskologik kompetentsiyasini shakllantirishdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mugattarova E., Bolotnikov A., Garifullin R., Imangulov R., Kalmanovich V., Khairullin
2. R. (2020) Development of health-saving environment at engineering university. IOP conference series: Materials Science and Engineering, 890, 012172. https://doi.org/10.1088/1757-899X/890/1/012172.
3. Blaskova M., Blasko R. & Kucharcikova A. (2014). Competences and Competence Model of University Teachers. Procedia – Social and Behavioral Science, 259, 457-467.
4. Kryshtanovych S., Bilyk O., Shayner H., Barabash O., & Bondarenko V. (2021). Study of the Experience of the Formation of Professional Competence in Future Managers of Physical Education and Sports. Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala, 13(1Sup1). 162-
5. 176.https://doi.org/10.18662/rrem/13.1Sup1/390.
6. Bernarto I., Bachtiar D., Sudibjo N., Suryawan I.N., Purwanto A., & Asbari M. (2020). Effect of transformational leadership, perceived organizational support, job satisfaction toward life satisfaction: Evidences from indonesian teachers. International Journal of Advanced Science and Technology, 29(3), 5495–5503.
7. Sangsawang T. (2015). Instructional Design Framework for Educational Media. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 176. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.01.445.
8. Ochirov G. (2016). Formation of professional competence of the future teachers of initial classes by student teaching means. Historical and social-educational ideas, 8, 205-208. https://doi.org/10.17748/2075-9908-2016-8-1/2-205-208.
9. Kryshtanovych M., Kotyk T., Tiurina T., Kovrei D., & Dzhanda H. (2020). Pedagogical and Psychological Aspects of the Implementation of Model of the Value Attitude to Health. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 11(2Sup1), 127-138. https://doi.org/10.18662/brain/11.2Sup1/99.